

Motion till riksdagen

1987/88:Jo253

av Karl Boo och Birgitta Hambraeus (c)

om stödet till jordbruket i Dalarna

Regionalpolitiskt stöd till potatisodlingen i Dalarna

Det regionalpolitiska stödet till jordbruket i norra Sverige utgår i samtliga Norrlandslän, Värmlands och Kopparbergs län samt delar av Örebro och Norra Älvsborgs län. Stödet till potatisodlingen utgår i Norrlandslänen men däremot inte i övriga delar av stödområdet. I samband med översynen av prisstödet 1986 gjordes bl. a. av tidsskäl ingen analys av områdesindelningen för stödet till potatisodlingen. Stödbeloppet för södra delarna av Norrland är fr. o. m. budgetåret 1986/87 2 100/ha.

I Kopparbergs län är inte förutsättningarna för potatisodling bättre än i de områden som erhåller stöd. Det bör noteras att merparten av de högre produktionskostnaderna, som ligger till grund för stödet för mjölk- och köttproduktionen, till största delen beror på att förutsättningar för växtodlingen är sämre i norr. Statistiken visar bl. a. att jämfört med X-län har Dalarna i medeltal haft lägre normskördar under senare år.

Potatisodlingen är en arbetsintensiv gröda. Den har därför stor betydelse för sysselsättningen vid berörda företag. Odlingen har minskat i Kopparbergs län och det finns knappast några alternativa grödor som kan kompensera detta sysselsättnings- och inkomstbortfall. Odlingen omfattar i dag knappt 1000 ha. Det är angeläget att utvidga stödområdet för potatis för att därigenom slå vakt om odlingen i området.

Ett stöd av samma storleksordning som för övriga Norrland skulle innebära en ökad kostnad i storleksordningen 2 milj. kr. Då samtidigt animalieproduktionen i Dalarna tenderar att minska snabbare än beräknat, synes införandet av ett potatisstöd rymmas inom de medel som anvisats för stöd till jordbruket i norra Sverige.

Dispenser från Investeringsförbud för suggstallar i Dalarna och upphävande av taket för antalet modersuggor per besättning

Det regionalpolitiska stödet till smågrisproduktion i norra Sverige utgår i form av ett årligt bidrag per modersugga. Bidrag utgår för högst 60 suggor per företag. Den övre gränsen har varit oförändrad sedan stödet infördes. För övriga animalier med undantag av mjölkgetter finns igen motsvarande begränsning av stödet per företag.

Arbetsbehovet i en smågrisbesättning med 60 suggor kan med hjälp av s. k. typologidata beräknas till 1 850 tim. per år eller ett normalt årsverk. Arbetsbehovet för 60 suggor är ungefär lika stort som för 23 kor.

I de fall båda makarna i brukarfamiljen är heltidsverksamma i jordbruket krävs ofta större besättningar för att de skall få ett tillräckligt sysselsättnings- och inkomstunderlag. I sammanhanget bör beaktas att möjligheterna till kompletterande sysselsättning utanför företaget ofta är mycket begränsade i norra Sverige.

Under de senaste åren har det uppstått en akut brist på smågrisar i norra Sverige. Detta har lett till att många slaktsvinsproducenter som byggt upp sina företag med hjälp av statligt stöd tvingats att tidvis stå med tomma stallar eller att ha betydande underbeläggning. I samband med beslutet om åtgärdsprogrammet för norra Sverige uttalade riksdagen att man skall prioritera åtgärder som ger ökad sysselsättning. Från denna utgångspunkt borde det vara naturligt att ge smågrisproduktionen sådana villkor att man lokalt inom området kan tillgodose behovet av smågrisar.

Lantbruksstyrelsen har i juli 1987, med anledning av de svårigheter som finns att förse norra Sveriges slaktsvinsproducenter med smågrisar, beslutat upphäva den underställningsskyldighet beträffande byggnad för smågrisuppfödning, som gällt för lantbruksnämnderna i norra Sverige vid dispens av regionalpolitiska skäl, från lagen 1983:147 om förbud under viss tid mot nybyggnad av djurstallar för nötkreatur och svin.

Situationen beträffande svinproduktionen torde vara likartade för Kopparbergs län, som också är ett stort underskottsområde för fläskproduktion. I syfte att också åstadkomma en jämnare fördelning av svinuppfödning över landet, är det också rimligt att reglerna om dispenser av regionalpolitiska skäl också lättas upp för Kopparbergs län. I Dalarna produceras i dag bara 10–15 % av det fläsk som konsumeras här. Det är också en klart uttalad målsättning i jordbrukspolitiken att norra Sverige skall behålla jordbruksproduktionen på 1984 års nivå. Samtidigt torde det vara av lika stort regionalpolitiskt intresse att investeringsstoppet i svinproduktion behållas i de södra delarna av Sverige, då det eljest finns en risk för en ökad obalans över landet.

Prisutveckling på skogsfastigheter

Priserna på skogsfastigheter har sedan prisprövningsklausulen i jordförvärvslagen togs bort ökat drastiskt. Tendensen är densamma i stort sett hela landet, men i Kopparbergs län finns det också belagt i siffror av lantbruksnämnden (bil. 1). Priserna hamnar ofta på en köpekoefficient på 5 ggr taxeringsvärdet eller mer. Detta har till följd att vanligt folk (t. ex. skogsarbetare, skogsägare som vill komplettera eller någon annan glesbygdsbo som söker sin utkomst i sin hembygd) inte har en möjlighet att vara med då fastigheter bjuds ut. Vem är det då som köper och varför. Vad man kan dra för slutsats så måste det vara personer som behöver placera pengar på ett bra sätt.

Det är heller inte svårt att förstå med tanke på vad som har hänt och händer på penning- och aktiemarknaden. De sista årens stabila uppgång på

aktiemarknaden har förbytt i sjunkande kurser, sjunkande USA-dollar och en världsmarknad som är inne i ett ganska instabilt läge. Samtidigt så vet vi att en hel del "nytt" kapital är ute och kommer ut på marknaden. Det är bl. a. skattesparpengarna som börjat ticka ut och behöver placeras om.

Dessutom, om man ser på förmögenhetsbeskattningen, så är skogsfastigheten ypperlig som investeringsobjekt. Vi kan ta ett exempel:

En fastighet köps för 5 miljoner, taxeringsvärdet är 1 miljon. Inga lån tas, fastigheten betalas kontant.

Förmögenhetsberäkning

Tillgångar:	Fastighet	1 000 000:–
Skulder:		0:–
Summa tillgångar:		1 000 000:–
Reducerat till 30 %		300 000:–
5 milj. i förmögenhet har alltså blivit 300 000:– och en förmögenhetsskatt på har blivit 0:– kronor om ej andra tillgångar finns		128 000:–
(32 000 + 96 000 = 128 000:–).		

Effekter av höjda prisnivåer är bl. a.

- att taxeringsvärdena 1992 höjs då priserna i föregående period skall påverka taxeringsnivån.
- att både höjda taxeringsvärden och en höjd prisnivå har till följd (om normala ekonomiska lagar följs) att även virkespriserna på sikt måste öka för att ge ekonomi i förvaltandet av skogen. Redan i dag är virkesprisnivån på en sådan nivå att strikt ekonomiskt skulle ingen återplantering ske då den inte kan förränta sig.
- att i Landsbygd-90 kampanjens tidevarv har inte glesbygdsboende och de som har för avsikt att bosätta sig i glesbygd möjlighet att skapa sig en utkomst genom skogen.

Vi kräver därför att jordförvärvslagen framför allt vad det gäller borttagande av prisprövningsparagrafen omprövas/utreds. Då vi är medvetna om att en sådan utredning tar viss tid och ärendet brådskar, anser vi, att nya direktiv vad gäller anvisningarna till jordförvärvslagen, kapitalplaceringsparagrafen, där lantbruksnämnderna bör/skall ha som tumregel att denna paragraf aktualiseras redan vid en lägre nivå.

Hemställen

Med stöd av ovanstående hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att samma stöd skall utgå till potatisodlingen i Dalarna som i Norrland,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att dispens medgives från investeringsförbud för suggstallar i Dalarna m. m., Mot. 1987/88
Jo253

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om nya jordförvärvslagets tillämpning.

Stockholm den 25 januari 1988

Karl Boo (c)

Birgitta Hambraeus (c)